

Hürriyet Yayinlari nin, Şemsettin Kutlu imzasile bugünkü dile aktartip çıkarttığı, Ebüzziya Tevfik'in "Yeni Osmanlılar Tarihi" isimli eserinde yapılan :
Metinde bulunmadığı halde metne konulan uydurma ve yanlışların; tahrif edilen belgelerin; yazarın gildirdiklerinin tamamen aksine yapılan aktarmaların; şiir, kit'a, beyit tecüme ve açıklamalarında yapılan hataların; metibden çıkarılan ve atlanan önemli parçaların; yabancı isimlerin hemen hepsini anlaşıl- maz hale getiren yanlış veriliş ve uydurma imlaların; bir kısmını gösterir liste.

Ebüzziya Tevfik eserini Tasvir-i Efkâr gazetesinde tefrika halinde yayınlarken vefat etmiş ve eseri yarım kalmıştır. Hürriyet Yayinlari çıkardığı kitabın şömizinde, bu gerçeği bildirdikten sonra, şunu itiraf eder :

"Elinizdeki kitap bu tefrikanın tamamlanmışıdır."

Ebüzziya tefrikasının birinci cümlesine şudur:

" 1282 Cemaziyel ahirasinin 15 inci cumartesi günü ki, 1865 sene-i milâdiyesi Teşrin-i Sani sinin dördüne müsadıftir."

(Tefrika No.1, Tasvir-i Efkâr No.1)

Hürriyet Yayinlari - Şemsettin Kutlu birinci cümlesi:

" 1865 yili EKİM ayinin dördüncü cumartesi günü, sadrazamlık makamına, padişah" (Sahife 13)

Ebüzziya Tevfik, Tefrika No.1, kolon 3 ve 4.(Tasvir-i Efkâr No.1.) :

" O güne kadar "memleketten tard" namile bir ceza görülmemişti. Fransızca bilenler buna "expatrier" (ihrac-i anil vatan) diyorlardı."

Hürriyet Yayinlari - Şemsettin Kutlu, aynen :

" O güne kadar "memleketten kovulma" diye bir ceza görülmemişti. Fransızca bilenler buna "exiler de patrie" (vatandan uzaklaştırma) diyorlardı.(Sah.14, 15)

Fransızcada "vatandan çıkarma" anlamına Ebüzziya nin kullandığından başka deyim yoktur. "Exiler de patrie" ne deyim olarak ne de yazıldığı imlâ ile Fransızcadır. Ama yazarın "Fransızca bilenler buna ... derler " demesinden sonra, Fransızcada bulunmayan uydurma ve Fransızca da olmayan bir deyim konurda Ebüzziya, Fransızca bilmeden"bu dilde böyle derler" iddiasında bulunan bir cahil haline gelir.

Ebüzziya Tefrikâ'ı koyu cahil bir insan yapan bir tahrif
örneği :

Ebüzziya tefrikası No.189. (Tasvir-i Efkâr No.314) aynen:

" Balâdaki mektubu neşrettigim sırada idi ki "Hadaik-ül Vekayi" gazetesi Ali Paşanın olmak üzere bir vasiyetname neşreylemişti. Bu bir moda olmuştu. Çünkü iki sene evvel vefat eden Fuad Paşa merhum lisanından da "Levant Herald" gazetesile böyle bir vasiyetname neşrettirilmişti. Fakat o vasiyetnameyi müteveffa Melküm Han limaksa-din tasni ve neşreylemişti çünkü merhum-u mişar-ı ileyh Melküm Hani meftur olduğu efkâr-ı serbestanesile beraber diplomatlıktaki ifrat-ı meharet ve dirayetine mebni hizmet-i Devlet-i Osmaniye ye alarak Hariciye Müsteşari nasbeyleyecek idi. Melküm Han ise had-di zatında İrana değil bize, ve müsteşarlığa değil nazırlığa layık,...."

Hürriyet Yayınları - Şemsettin Kutlu kitabı sahife 464 -465

" Yukarıdaki mektup yazıyı Diyojende yayınladığım zaman Hakayik-ul Vekayi gazetesi - Ali Paşa ya aid olduğunu ileri sürerek - bir vasiyetname yayınlamıştı. Bu o günlerde galiba bir moda haline gelmişti. Çünkü iki yıl önce Fuad Paşa nin ölümünde de İstanbulda çıkan yabancı gazetelerden Levant Herald, bu Paşanın kaleminden çıkmış olduğunu ileri sürerek, yine buna benzer bir yazı koymuştu. Fakat kısa süre sonra bunun uydurma olduğu anlaşılmıştı. Gazetede bu yazı Malkom Han adlı bir müslüman Prensini uydurması idi. Bu adam, Fuad Paşanın hayranı idi. Fuat Paşa da onu az çok tutardı. Hatta bir ara Hariciye Fuad Paşanın serbest fikirlerle tasninmiş bu adamı Osmanlı Devleti uyruğuna kabul ettirip Hariciye Müsteşarlığına getireceği bile ileri sürülmüştü. Aslında bu Malkom Han - değil Hindistan da ya da İran da - bizzat Osmanlı Devletine müsteşarlıktan da öte, Hariciye Naziri olacak değerde....."

Ali Paşanın, Sadrazam ve Hariciye Naziri sıfatı ile, Devletin Bütün sefirlerine yolladığı, 8 Eylül 1869 tarihli gizli genelgesini Ebüzziya Tefrik eserine aynen almıştır. Genelge Hidiv İsmail Paşanın Misiri Devletten ayırıp kendisini Hükümdarlığını sağlamak çabalarına karşı Büyük Devletleri uyarmak ve bu vilâyet üzerindeki haklarımızı beyandan ibarettir.

Ebüzziya tefrikası No.140. (Tasvir-i Efkâr No.208) aynen:

" Saltanat-ı Seniyenin Hukuk-u meşrua ve temamiyet-i mülkiyesince hiçbir hatir-i sahihden havf olunmayan maddede, tarafımızdan suubat iks ve ihtira kilinmek istenildigine dair hergün çıkarılan efkâr ve havatir aleyhine protesto eyledigimizi dahi evvel be evvel ilân ve beyan ve Hidivden atf için, Devlet-i Aliye nin teminat-ı kaviye talep buyurmasında olan hak ve selâhiyetnamesini Düvel-i Muazzama ya şerh ve ityan eylemek dahifâ lâzımeden ad olunmuştur."

Hürriyet Yayinlari - Şemsettin Kutlu kitabı. (Sahife 350):

" Yüce Osmanlı Devletinin meşru haklarına ve ülkesinin bütünlüğü ilkesine ters düşmeyecek yolu izlemek en tabii hakkımız ve görevimizdir. Bu yolu izlemek sırasında - mecbur kalınırsa elbette - her türlü tehlike göze alınacaktır. Bundan hiç kimsenin en ufak bir şüphesi bile olmaması gereklidir. Öte yandan, Hıdivin de kendi geleceği için, Osmanlı Devletinin den istediği bir takım garantiler vardır ki, Osmanlı Devleti onları bu hususta haklı görmektedir. Bu görüşümüzü Büyük Devletlere açıklanmasında fayda mülâhaza edilmiştir."

Ebüzziya Tefvik, Tefrika No. 106. (Tasvir-i Efkâr No.173)

" Merhum, gazetesinin beşinci ve altıncı nüshalarında faiz ile ribanın şeran farkına dair güya mesele yazıp kütüb-ü şeriyede mestur ve mâlûm olan ekvalden birkaç tanesini tercüme ettikten sonra Kunniye ve Bugye ve İşbah dan - yecuz-lil muhtac-ül istikraz bir'rih - hükmünü nakleder ve netice-i kiyas olarak derki "eger ikraz eden olmazsa bu mesele hayalden ibaret kalır. Öyle ise istikrazın cevazı ikrazın cevazını müstelzim olur."

Bu cümlelerin bugünkü Türkçesi şudur :

" Kendisi, gazetesinin beşinci ve altıncı sayılarında faiz ile riba (nema, verim)nin şeran farkına dair, sözde mesele yazıp, şerî kitaplarda yazılmış ve mâlûm olan sözlerden birkaç tanesini tercüme ettikten sonra, Kunniye, ve Bugye, ve İşbah dan -yecuz-lil muhtac-ül istikraz bir'rih - ~~hükümünü~~ (muhtac olduğu belirli kimsenin faizle para alması caizdir) ~~hükümünü~~ nakleder. Kiyas neticesi olarak derki: eğer borç veren olmazsa bu mesele hayalden ibaret kalır."

Hürriyet Yayinlari - Şemsettin Kutlu kitabı. (sahife 273/274)

" Ali Suavi, gazetesinin beşinci ve altıncı sayılarında faiz ile tefeciliğin şeriat açısından farkına dair güya ilmi araştırma yapıp, şeriat kitaplarında yazılı ve mâlûm beylik sözlerden birkaçını Türkçeye aktardıktan sonra, kendine göre bir takım hükümler çıkarıp bilgiler savurduktan sonra şöyle söylüyor : o halde borç almak caiz olduğuna göre borç vermek de caizdir."

yapılan
serinin
ingilizce ile ilgili
dele aktarıldığı
uydurma
konu
velerini

Hürriyet Yayınları'nın Şemsettin Kutlu Türkçeleştirilmesiyle çıkardığı, Ebüzziya Tevfik'in "Yeni Osmanlılar Tarihi" isimli eserinde, belge tahrifi, yazarın yazmadıklarını eser metnine ilâ ve uydurmaları, yanlış aktarmalar, yabancı isimlerde kullanılan uydurma imlâ, lardan örnekler

bu sadece bir kaç örneği

Ebüzziya Tevfik eserini tefrika halinde, Tasvir-i Efkâr gazetesinde yayınlıyordu. Ölümünde eser bitmemiş tefrikalar yarım kalmıştı. Buna rağmen Hürriyet yayınları çıkardığı kitabın şöminde, aynen :

" Elinizdeki kitap bu tefrikanın tamamlanmışıdır." diye bildirmişti.

Ebüzziya, tefrikasının birinci cümlesine şöyle başlar :

"1282 Cemaziyel ahirasının 15 inci cumartesi günü ki 1865 sene-i milâdiyesinin Teşrin-i Sani sinin dördüne müsadiftir." (Tefrika No1, Tasvir-i Efkâr No.1)

Hürriyet Yayınları - Şemsettin Kutlu'da aynı cümle :

" 1865 yılı EKİM ayının dördüncü cumartesi günü, sadrazamlık makamına, padişah....." (sahife 13)

Ebüzziya Tevfik, Tefrika No.1, kolon 3 ve 4. (Tasvir-i Efkâr No. 1.) aynen :

ayrı
" O güne kadar"memlekette tard" namile bir ceza görülmemişti. Fransızca bilenler buna "expatrier" (ihrac-i anil vatan) diyorlardı."

Hürriyet Yayınları - Şemsettin Kutlu , aynen:

" O güne kadar"memlekette kovulma" diye bir ceza görülmemişti. Fransızca bilenler buna "exiler de patrie" vatandan uzaklaştırma diyorlardı" (14 ve 15)

Hürriyet Yayınlarınınin Şemsettin Kutlu imzasile bugün-
kü dile aktartip çıkardığı, Ebüzziya Tefvik'in "Yeni
Osmanlılar isimli eserinde yapılan : belge tahriflerini, ~~mk~~
yazarın yazmadıklarını yazmış gibi gösterip esere yapılan
uydurma~~lar~~ ilâveleri, yanlış aktarmaları, şiir, kit'a beyit
tercümelerindeki yanlışları, atlanan cümleleri, yabancı ~~diğer~~
isimlerde kullanılan uydurma inlaları

بسم الله الرحمن الرحيم
بیت اول
بیت دوم
بیت سوم
بیت چهارم
بیت پنجم
بیت ششم
بیت هفتم
بیت هشتم
بیت نهم
بیت دهم
بیت یازدهم
بیت بیستم

Hürriyet Yayinlari nin, Şemsettin Kutlu inzasile bugünkü dile aktartip çıkarttığı, Ebüzziya Tefrik'in "Yeni Osmanlılar Tarihi" isimli eserinde yapılan : Metinde bulunmadığı halde metne konulan uydurma ve yanlışların; tahrif edilen belgelerin; yazarın gildirdiklerinin tamamen aksine yapılan aktarmaların; şiir, kit'a, beyit tecüme ve açıklamalarında yapılan hataların; metihden çıkarılan ve atlanan önemli parçaların; yabancı isimlerin hemen hepsini anlaşıl- maz hale getiren yanlış veriliş ve uydurma imlaların; bir kısmını gösterir liste.

Ebüzziya Tefrik eserini Tasvir-i Efkâr gazetesinde tefrika halinde yayınlarken vefat etmiş ve eseri yarım kal- miştir. Hürriyet Yayinlari çıkardığı kitabın şöminde, bu gerçeği bildirdikten sonra, şunu itiraf eder :

"Elinizdeki kitap bu tefrikanın tamamlanmışıdır."

Ebüzziya tefrikasının birinci cümlesine şudur:

" 1282 Cemaziyel ahirasinin 15 inci cumartesi günü ki, 1865 sene-i milâdiyesi Teşrin-i Sani sinin dördüncü mûsadıftır."

(Tefrika No.1, Tasvir-i Efkâr No.1)

Hürriyet Yayinlari - Şemsettin Kutlu birinci cümlesi:

" 1865 yili EKİM ayinin dördüncü cumartesi günü, sadra- zamlik makamına, padişah" (Sahife 13)

Ebüzziya Tefrik, Tefrika No.1, kolon 3 ve 4.(Tasvir-i Efkâr No.1.) :

" O güne kadar "memleketten tard" namile bir ceza gö- rülmemişti. Fransızca bilenler buna "expatrier" (ih- rac-i anıl vatan) diyorlardı."

Hürriyet Yayinlari - Şemsettin Kutlu, aynen :

" O güne kadar "memleketten kovulma" diye bir ceza görülmemişti. Fransızca bilenler buna "exiler de patrie" (vatandan uzaklaştırma) diyorlardı.(Sah.14, 15)

Fransızcada "vatandan çıkarma" anlamına Ebüzziya nin kullan- diginden başka deyim yoktur. "Exiler de patrie" ne deyim olarak ne de yazıldığı imlâ ile Fransızcadır. Ama yazarın "Fransızca bilenler buna ... derler " demesinden sonra, Fransızcada bu- lunmayan uydurma ve Fransızca da olmayan bir deyim konurda Ebüzziya, Fransızca bilmeden"bu dilde böyle derler" iddiasında bulunan bir cahil haline gelir.

Ebüzziya Tevfikî'i koyu cahil bir insan yapan bir tahrif
örneği :

Ebüzziya tefrikası No.189. (Tasvir-i Efkâr No.314) aynen:

" Balâdaki mektubu neşrettigim sırada idi ki "Hadaik-ül Vekayi" gazetesi Ali Paşanın olmak üzere bir vasiyetname neşreylemişti. Bu bir moda olmuştu. Çünkü iki sene evvel vefat eden Fuad Paşa merhum lisanından da "Levant Herald" gazetesile böyle bir vasiyetname neşrettirilmişti. Fakat o vasiyetnameyi müteveffa Melküm Han limaksadin tasni ve neşreylemişti çünkü merhum-u müşar-i ileyh Melküm Hani meftur olduğu efkâr-i serbestanesile beraber diplomatlıktaki ifrat-i meharet ve dirayetine mebni hizmet-i Devlet-i Osmaniye ye alarak Hariciye Müsteşari nasbeyecek idi. Melküm Han ise had-di zatında Irana değil bize, ve müsteşarlığa değil nazırlığa layık,..."

Hürriyet Yayınları - Şemsettin Kutlu kitabı sahife 464 -465

" Yukarıdaki mektup yazıyı Diyojende yayınladığım zaman Hakayik-ul Vekayi gazetesi - Ali Paşa ya aid olduğunu ileri sürerek - bir vasiyetname yayınlamıştı. Bu o günlerde galiba bir moda haline gelmişti. Çünkü iki yıl önce Fuad Paşa nin ölümünde de İstanbulda çıkan yabancı gazetelerden Levant Herald, bu Paşanın kaleminden çıkmış olduğunu ileri sürerek, yine buna benzer bir yazı koymuştu. Fakat kısa süre sonra bunun uydurma olduğu anlaşılmişti. Gazetede bu yazı Malkom Han adlı bir müslüman Prensinin uydurması idi. Bu adam, Fuad Paşanın hayranı idi. Fuat Paşa da onu az çok tutardı. Hatta bir ara Hariciye Fuad Paşanın serbest fikirleriyle tannmış bu adamı Osmanlı Devleti uyruğuna kabul ettirip Hariciye Müsteşarlığına getireceği bile ileri sürülmüştü. Aslında bu Malkom Han - değil Hindistan da ya da İran da - bizzat Osmanlı Devletine müsteşarlıktan da öte, Hariciye Naziri olacak değerde....."

Ali Paşanın, Sadrazam ve Hariciye Naziri sıfatı ile, Devletin Bütün sefirlerine yolladığı, 8 Eylül 1869 tarihli gizli genelgesini Ebüzziya Tevfik eserine aynen almıştır. Genelge Hidiv İsmail Paşanın Misiri Devletten ayırıp kendisini Hükümdarlığını sağlamak çabalarına karşı Büyük Devletleri uyarmak ve bu vilâyet üzerindeki haklarımızı beyandan ibaret.

Ebüzziya tefrikası No.140. (Tasvir-i Efkâr No.208) aynen:

" Saltanat-i Seniyenin Hukuk-u meşrua ve temamiyet-i mülkiyesince hiçbir hatir-i sahihden havf olunmayan maddede, tarafimizdan suubat ika ve ihtira kilinmek istenildigine dair hergün çıkarılan efkâr ve havatir aleyhine protesto eyledigimizi dahi evvel be evvel ilân ve beyan ve Hidivden atı için, Devlet-i Aliye nin teminat-i kaviye talep buyurmasında olan hak ve selâhiyetnamesini Düvel-i Muazzama ya şerh ve ityan eylemek dahîl lâzimedenden ad olunmuştur."

Hürriyet Yayinlari - Şemsettin Kutlu kitabı. (Sahife 350):

" Yüce Osmanlı Devletinin meşru haklarına ve ülkesinin bütünlüğü ilkesine ters düşmeyecek yolu izlemek en tabii hakkımız ve görevimizdir. Bu yolu izlemek sırasında - mecbur kalınırsa elbette - her türlü tehlike göze alınacaktır. Bundan hiç kimsenin en ufak bir şüphesi bile olmaması gereklidir. Üte yandan, Hidiv'in de kendi geleceği için, Osmanlı Devletinin den istediği bir takım garantiler vardır ki, Osmanlı Devleti ~~onun~~ bu hususta haklı görmektedir. Bu görüşümüzü Büyük Devletlere açıklanmasında fayda mülâhaza edilmiştir."

Ebüzziya Tefvik, Tefrika No. 106. (Tasvir-i Efkâr No.173)

" Merhum, gazetesinin beşinci ve altıncı nüshalarında faiz ile ribanın şeran farkına dair güya mesele yazıp kütüb-ü şeriyede mestur ve mâlûm olan ekvalden birkaç tanesini tercüme ettikten sonra Kunniye ve Bugye ve İşbah dan - yecuz-lil muhtaç-ül istikraz bir'ribh - hükümünü nakleder ve netice-i kiyas olarak derki "eger ikraz eden olmazsa bu mesele hayalden ibaret kalır. Öyle ise istikrazın cevazi ikrazın cevazını müstelzim olur."

Bu cümlelerin bugünkü Türkçesi şudur :

" Kendisi, gazetesinin beşinci ve altıncı sayılarında faiz ile riba (nema,verim)nin şeran farkına dair, sözde mesele yazıp, şerî kitaplarda yazılmış ve malûm olan sözlerden birkaç tanesini tercüme ettikten sonra, Kunniye, ve Bugye, ve İşbah dan -yecuz-lil muhtaç-ül istikraz bir'ribh - ~~hükümünü~~(muhtaç olduğu belirli kimsenin faizle para alması caizdir) ~~nakleder~~ hükümünü nakleder. Kiyas neticesi olarak derki:eger borç veren olmazsa bu mesele hayalden ibaret kalır."

Hürriyet Yayinlari - Şemsettin Kutlu kitabı. (sahife 273/274)

" Ali Suavi, gazetesinin beşinci ve altıncı sayılarında faiz ile tefeciliğin şeriat açısından farkına dair güya ilmi araştırma yapıp, şeriat kitaplarında yazılı ve mâlûm beylik sözlerden birkaçını Türkçeye aktardıktan sonra, kendine göre bir takım hükümler çıkarıp bilgiler savurduktan sonra şöyle söylüyor : o halde borç almak caiz olduğuna göre borç vermek te caizdir."

Onunde iki kitap var. Aynı yazarın aynı eseri : Ebüzziya Tefviki'in "Yeni Osmanlılar Tarihi". Birer ay ara ile, iki ayrı yayın evi çıkarmış : İlkini Kervan Yayınlarının, ikincisi Hürriyet Yayınları'nın kitabı. Türkçeye uygulayanlar Kervan Yayınları'nın ki, eserin yazarı Ebüzziya Tefviki'nin torunu Ziyad Ebüzziya tarafından yapılmış, gazeteci, yazar, kitapçı, Ankara Yokuşunun emektarı. Hürriyet yayınlarının kını Şemsettin Kutlu isimli bir Türkçe öğretmeni yapmış.

Ebüzziya Tefviki'nin "Yeni Osmanlılar Tarihi" Cumhuriyetimizin kuruluşuna kadar oluşan devrim hareketinin başlangıcını teşkil eden ilk mücadelenin tarihsel öyküsüdür.

İmparatorluğu meşrutiyet idaresine kavuşturmak, Sultan Abdülaziz'in mutlak ve keyfi davranışlarını bir millet meclisinin kontrolü altına almak amacıyla harekete geçen bir avuç gencin çabalarıdır. O sırada 17 - 25 yaşlarında olan bu delikanlıların arasında daha sonra memleketin fikir ve siyaset tarihinde ün salmış isimler vardır : Namik Kemal, Ziya Paşa, Ali Suavi, Ağâh Efendi, Ebüzziya Tefvik.

Bu gençlerin arkadaşlarıyla kurdukları "Yeni Osmanlılar" topluluğu, memleketimizde ortaya çıkan ilk siyasi gizli örgüttür. Yine ilk defa da hücre usulü ile eyleme geçen bu örgüt olmuştur. Ebüzziya Tefvik bu örgütte bir hücre başkanı olarak çalışmış, tutulmuş, senelerle zindanda kalmıştır. Eserinde örgütün kuruluş nedenlerini, oluşumu, eylemleri, ~~ihbarları, tutuklanmaları,~~ ihbarları, tutuklanmaları, ~~hapis hayatını, başarısızlıkların~~ yurd dışına kaçış ve oradan mücadeleye devami, hapis hayatını, başarısızlıkların sebeplerini en ince ayrıntılarına kadar ve tarihi belgelerle isbatlayarak anlatmaktadır.

Yazar eserini ~~1909~~ 1909 da çıkarmakta olduğu Tasvir-i Efkar da tefrika etmiştir. O sırada kendisi altmış yaşlarındadır ve Yeni Osmanlılar Örgütüne üye olmuş pek çok kimse de henüz hayatıdadır. Ebüzziya önemli her olayı anlatırken bu kimselerin isimlerini vererek tanıklıklarını vermiştir. Hem bu bakımdan, hem bütün olayların içinde yaşamış bir politikacı ve gazeteci olması bakımından hem de her olay için verdiği tarihi belgeler yönünden, eser bu dönemin siyasi tarihi için son derece önemli ve değerli bir kaynaktır. ~~bu eser de kalmıştır. İste arka arkaya çıkarılan~~ bu eser de kalmıştır. İste arka arkaya çıkarılan bu derece önemli bir belgedir.

Çıkarılan iki kitabın ilkinin Ebüzziya nin torununun bugünkü dile aktardığını söylemiştik. Bu eserin ilk cildidir. İkinci cild basılmaktadır. Hürriyet Yaşlıkların bir ay sonra çıkardığı aynı kitap eserin tümüdür. Eseri basan bir yayın evinden hemen bir ay sonra bir ikincisinin aynı kitabı çıkarabilmesi tuhaf gözükabilir. Ancak Ebüzziya'nın bir eserin yazarının ölümünden 50 yıl geçmişse o eserin üzerindeki telif hakları kalkar ve eser "milli servet" sayılarak herkesin mali olur. O zaman da her isteyen eseri basabilir. Ebüzziya Tefvik'in ölümünden de elli yıl geçmiştir.

Ancak bir eserin Millî servet" ve "Herkesin Mali" olması ve isteyenini onu basıp yayınlatabilmesi demek, her aklına gelen bilir bilmezine eline kalem alıp eseri aslından bambaşka bir hale sokmaya, tahriş etmeye, içinden parçalar çıkarmaya, ilâveler yapmaya hakkı olması demek değildir. Ebüzziya nin torununun yaptığı uygulama aslına ne kadar son derece titizlikle uygunsa, Şemsettin Kutlu - Hürriyet Yayınlarının çıkardığı da o derece aslı ile ilgisizdir.

Şemsettin Kutlu isimli Türkçe Öğretmeninin bilgisizlik neticesi yanlışları, tahrifleri, ~~metnin aslına~~ metnin aslına ilâve ettiği uydurmalar her aydının tüylerini ürpetecek kadar fecidir. Hatta o kadar ki Ebüzziya nin eserinde aynen verdiği tarihî belgelerde bile "bu akîr" denilen hususlar "bu karadır" haline sokulmuştur! Üstelik de kitap "Ebüzziya'nın Tefvik'in Yeni Osmanlılar Tarihi aslına tamamen uygun olarak dilimize aktarılmıştır" diye de ilân edilmekte ve alicuya sunulmaktadır.

Yanlış ve tahrifler nelerdir? Bunları ~~gürup gürup~~ o kadar çoktur ki ancak gürup gürup ele almakla bir fikir edinilebilir.

1 - Tarihî belgeleri aktarırken yapılan tahrifler, yanlışlar, atlamalar, çıkarmalar, ~~eklemeler~~ eklemeler (Bulgelerin asılları Devlet Arşivlerindedir.)

2 - O devir gazetelerinde çıkmış ve Ebüzziya Tefvik'in eserinde aynen verilmiş önemli yazıların aktarılmasında yapılan tahrif, atlama, ~~ekleme~~ ekleme ve yanlışlar.

~~Ebüzziya'nın yazmadığı şeyleri yazmış gibi ve yanlış~~

3 - Ebüzziya nin yazmadığı şeyleri yazmış gibi ve yanlış olarak yapılan ilâveler. Bunlar o derece hatalıdır ki bir çok yerde bu yanlış yapanın Ebüzziya olduğu sanıldığından, o koyu cahil bir insan olarak ortaya çıkmaktadır.

4 - Eserin aslında, olayları birbirine bağlamayı ve oluşumlarının nedenlerini anlamayı ve kavramayı sağlayan ve yazarın

ve Ebüzziya Tefvik'in büyük bir titizlikle, o devirde kullanılan Hicri ve Rumi sene ay ve gün hatta bazen de saat olarak bildirdigi halde bu tarihlerin hemen hepsi atılmış birakılan birkaç tanesi de yanlış verilmiştir.

5 - Eserin aslında içinden çıkılması güç cümle, eski deyim, karşiligini bulmak güç kelimeler tamamen atlanmış ve atılmıştır.

6 - Kitapta geçen yabancı isimlerin hemen hemen hepsi yanlış olarak yazılmış bir kısmi ise uydurulmuştur.

7 - Ebüzziya bazı yerlerde fransızca olduğunu belirterek vermek zorunlughunda kaldığı deyim ve ya kelimeler tamamen bilgisizce değiştirilmiş, başka anlam almış bu yüzden de Ebüzziya Tefvik fransızca bilmeden bu kelimeleri kullanan bir cahil haline sokulmuştur.

8 - Kitabın sonuna eklenen "genel" ENDEKS de eserde geçen insan, yer, gazete, eser isimlerinin dörtte üçü yoktur.

Bu guruplardan sadece bir kaçından ibret alınacak örnekler vermekle yetineceğiz, zira bütün yanlışları belirtmek lazım gelse Dergimizin bir senelik sayıları, sadece buna ayrılrsa gene yetmez. 864 sahifelik kitabı düzelmek için 1500 sahifelik ~~ixxxx~~ açıklanmalı yeni bir kitap yazmakla belki başa çıkılabilir.

Bütün bu açıkladıklarımız yetmezmiş gibi, Ebüzziya Tefvik'in ölümünde yarım kalmış olan eserini "Elinizdeki bu kitap bu tefrikanın tamamlanmışıdır" diyerek ölen bir insanın yarım kalan eserini de bitirmiş olduklarını ilân etmekten de kaçınmamışlardır.

Ebüzziya Tefvik'in torunları, mirasçileri bu hakka tecavüzlere, dedelerinin cahil bir insan olarak belârtilmesine, haysiyetine saldırmalarına karşı ne tepki göstereceklerdir bizi ilgilendirmez Ancak eski yazıyı bilmeyen kuşaklara, tarihi belgelerle dolu tarihi bir kaynagi "eserin aslıdır gibidir" damgası ile yanlışlarla ve tahriflerle sunulması ve ortaya bir çok yanlış kaynak çıkarılması bizi de, her aydını da yakından ve çok yakından ilgilendirir. Maalesef eski yazıları bilmek iddiası ile ortaya çıkan insanların eski eserleri böyle yalan yanlış yayınlamakla açtıkları bu tehlikeli çigira, bir takım önemle yayın evleri de bilerek veya bilmeyerek alet olup bu fikir eškialığında suç ortagi durumuna düşüyorlar.

Dergimiz her sayısında bu fikir eškialigini belgelerile kamu nun bilgisine sunacak ve kültür alanına musallat olan bu korsanlarla savaşıacaktır.

Hürriyet Yayınları - Şemsettin Kutlu yanlışları daha çıkar-

dıkları kitabın ~~birinci~~ satirından başlar:

Ebüzziya Tefvik eseri, tefrika No. 1, satir 1. :

"1282 Cemaziyelâhira sinin 15 inci cumartesi günü ki, 1865 sene-i milâdiyesi Teşrin - i Sanix sinin dördüne müsadiftir." (Tasvir-i Efkâr, No.1, 31 mayis 1909)

Şemsettin Kutlu - Hürriyet Yayınlarında bu cümle şu hali almıştır:
" 1865 yili EKİM ayinin dördüncü cumartesi günü"

Ebüzziya ninverdiği Hicri tarihin atilmesini bir kenara bırakalım fakat yazısında açıkca yazdığı TEŞRİNİ SANI yani KASIM ayini EKİM diye veren kalemin bilgi dağarcığının neden ibaret olduğu daha ilk satirında bizzat kendisi tarafından iş ortaya seriliyor. Daha 1946 yılına kadar resmen kullanılan Teşrin-i Evvel, Teşrin-i Sani, Kânunu Evvel, ve Kânunu Sani nin resmen EKİM, KASIM, ARALIK, OCAK yapılıp bunların hangisinin EKİM, hangisinin KASIM olduğunu bilemeyen bir kimsenin eski Türkçe deyimleri, Osmanlı usûlü terkipleri biliyorum diye ortaya çıkması, hiç bir şey bilmeyen insanlara has bir cesarettir.

BELGE TAHRİFİ

~~Ebüzziya Tefvik tefrika No.1, satir 1. :
"1282 Cemaziyelâhira sinin 15 inci cumartesi günü ki, 1865 sene-i milâdiyesi~~

~~Teşrin - i Sanix sinin dördüne müsadiftir." (Tasvir-i Efkâr, No.1, 31 mayis 1909)~~

~~temamîyet-i~~

Ali Paşanın Sadrazam ve Hariciye Naziri sıfatlarıyla Devletin bütün elçi ve büyük elçilerine yolladığı günün 8 Eylül 1869 tarihli gizli genelgeden. Ebüzziya tefrikası No.140, kolon 1, (Tasvir-i Efkâr No.208, 29 Aralık 1909) aynen:

"Saltanat-i Seniye'nin hukuk-u meşrua ve temamiyet-i mülkiyesince hiçbir hatir-i sahihden havf olunmayan maddede tarafımızdan suubat-ıka' ve ihtira' kılınmak istenildiğine dair hergün efkâr ve havatir aleyhine protesto eylediğimizi dahi evvel be evvel ilân ve beyan ve hidivden atf için Devlet-i Aliyenin teminat-i kaviye talep buyurmasında olan hak ve selâhiyetnamesini Düvel-i Muazzama ya şerh ve ~~stıxax~~ ityan eylemek dahî lâzimedenden ad olunmuştur."

Bugünün Türkçesi ile :

"Yüce Saltanatın (Osmanlı Devletinin) meşru hukuku ve toprak bütünlüğü bakımından gerçek hiçbir tehlikeden korkulmayan bir hususta, tarafımızdan güçlükler çıkarılmak ve meseleler yaratılmak istenildiğine dair çıkarılan söylentilere karşı, hergün protesto da bulunduğumuzu da herşeyden evvel ilân edip bildiririz ve hidivden, gelecek için (yani gelecekte yeni meseleler çıkarmayacağına dair) Yüce Devletin (Osmanlı Devletinin) kesin teminat (garanti)

istemekte ki hakkına mutlak yetkisine sahip olduğunu Büyük Devletlere anlatmak ve bildirmek zorunlu görülmüştür. "

Bu tarihi belge, Şemsettin Kutku - Hürriyet yayınlari kitabında bakınız nasıl tam aksi manada yazılıyor (Kitap sahife 350) aynen:

" Yüce Osmanli Devletinin meşru haklarına ve ülkesinin bütün-
lüğüne ilkesine ters düşmeyecek yolu izlemek en tabii hakkımız ve
görevimizdir. Bu yolu izlemek sırasında - mecbur kalınırsa elbette-
her türlü tehlike göze alınacaktır. Bundan hiç kimsenin en ufak
bir şüphesi bile olmaması ~~gerekli~~ gereklidir. Ote yandan, Hidivin
de kendi geleceği için, Osmanli Devletinden istediği bir takım ga-
rantiler vardır ki, Osmanli Devleti onu bu hususta haklı görmek-
tedir.Bu görüşümüzü Büyük Devletlere açıklanmasında fayda mülâ-
haza edilmiştir."

Ne diyelim ? Haydi Türkçe Öğretmeni eski Türkçeyi bilmiyor,
~~ama hiç değilse~~ okudugunu tamamen ters anlıyor, ama hiç değilse koskoca Osmanli
Devletinin bir Valisinin kendisinden garanti isteyemeyecigini
düşünecek kadar da mi tarih bilemiyor ? Ali Paşanın genelgesinde
baştan başa Hidivin hakdizlikleri, münasebetsizlikleri Büyük
Devletlere anlatilirken birden bire Hidivi hakli hemde Koca
Devletin kendisine geleceği için garanti vermek gerektiği kadar
hakli bulmasının bildirilmesinin manasiz ve mantiksizliğini olsun
fark etmek gerekmez mi?

Ebüzziya Tevfik i koyu cahil yapan bir tahrif örneği :

Ebüzziya tefrikasi No. 189. (Tasvir-i Efkâr No.314, Mâna
14 Nisan 1909) aynen :

"Balâdaki mektubu neşrettigim sırada idi ki "Hakaik-ül
Vekayi" gazetesi Ali Paşanın olmak üzere bir vasiyetname neşrey-
lemiştir. Bu bir moda olmuştu. Çünkü iki sene evvel vefat eden
Fuad Paşamerhum lisanından da "Levant Herald" gazetesile böyle bir
vasiyetname neşrettirilmisti. Fakat o vasiyetnamayı müteveffa
Melküm Han limaksadin tasni ve neşrelemiştir (maksatli olarak uy-
durmuş ve yayınlamıştır) çünkü merhum-u müşar-ı ileyh Melküm Hani,
meftur olduğu efkâr-ı serbestanesile beraber diplomatiktaki ifrat-ı
maharet ve dirayetine mebni hizmet-i Devlet-i Osmaniye ye alarak
Hariciye müsteşari nasbeyleyecek idi. Melküm Han ise ~~haddin~~
had-di zatında Irana değil bize, ve müsteşarliga değil nazirliga
layik....."

İbretle bakilacak tahrifi veriyoruz : Şemsettin Kutlu -
Hürriyet yayınlari.(Kitap sahife 464 - 465.) aynen :

"Yukarıdaki mektup yazıyı Diyojende yayınladığım zaman

Tu

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.2528

Tulon

166	Mabile	Mabille	Pariste eğlence yeri
126	Tulon	Toulon	Fransız Limanı
135	Fauborg	Faubourg	Pariste Faubourg St. Honoré Sok.
117	Missourie	Missirie	Beyoglunda lokanta, htel
66	Bosfor	Bosphore	Fransız gemi ismi
165 Klarendon Clarandon İngiliz Devlet adamı			
165	Klarandon	Clarandon	İngiliz Devlet adamı
165 Disraeli Disraili " " "			
158	Getltif	Getliffe	" Suavi devleti ahbabı
168	Cörcine	Georgina	Suavi nin eşi
147 Buckingham Buckingham İngiliz Kraliyet sarayı			
136	Muzeum	Museum	British museum
163 Tory Torry İngiliz siyasi partisi			
227	Zemehşeri	Zemehşeri	İslâm din bilgini

Ancak gözümüze ilişen bir kaç ismin, Şemsettin Kutlu inlasi ile kendisinin yazdigi gibi yanlışlari ve nasıl olacağını verdik. Elbette kimherkes Fransızca İngilizce bilemez, ama kaynak niteli gindeki bir kitaba el attigi zaman işk içindeki yabancı isimleri yanlış vermesi asla mazur görülmez. Bu gayri ciddi davranış en hafif deyimi ile ayiptir.

Gelecek sayımızda eserde din konularında yapılan olmayacak yanlışları, şiir, kit'a tercüme ve tefsirlerinde ki uydurmaların, sıkışılınca atlanan cümlelerin ve kelimelerin birkaçından örnekler vereceğiz.

بسم الله الرحمن الرحيم
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ
 الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْمَلِكِ الْیَوْمِ الْاَدْبِیْ
 الْحَقِّ الْمُبِیْنِ
 الْحَلِیْمِ
 الْحَمِیْدِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ
 الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْمَلِكِ الْیَوْمِ الْاَدْبِیْ
 الْحَقِّ الْمُبِیْنِ
 الْحَلِیْمِ
 الْحَمِیْدِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ
 الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْمَلِكِ الْیَوْمِ الْاَدْبِیْ
 الْحَقِّ الْمُبِیْنِ
 الْحَلِیْمِ
 الْحَمِیْدِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ
 الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْمَلِكِ الْیَوْمِ الْاَدْبِیْ
 الْحَقِّ الْمُبِیْنِ
 الْحَلِیْمِ
 الْحَمِیْدِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ
 الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْمَلِكِ الْیَوْمِ الْاَدْبِیْ
 الْحَقِّ الْمُبِیْنِ
 الْحَلِیْمِ
 الْحَمِیْدِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ
 الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْمَلِكِ الْیَوْمِ الْاَدْبِیْ
 الْحَقِّ الْمُبِیْنِ
 الْحَلِیْمِ
 الْحَمِیْدِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

Önünde iki kitap var. Aynı yazarın aynı eseri: Ebüzziya Tefvik in "Yeni Osmanlılar Tarihi" . Yayınlayanlar da bugünkü Türkçeye aktaranlar da başka başka. İlk kitabı "Kervan Yayınları" geçen mart ayının başında çıkarmış, bugünkü dile uygulayan Ziyad Ebüzziya, eserin yazarının torunu, Babi Ali Yokuşunun bir emekdarı, ~~gagatacı~~ ~~gazeteci~~ gazetecisi, kitapçısı.

Bu ilk kitaptan bir ay sonra çıkarılan ikincisini Hürriyet Yayınları'nın. ~~Millî~~ Günün diline aktaran da Şemsettin Kutlu isimli bir Türkçe öğretmeni,

Ebüzziya Tefvikin eseri bir cildir. Torunu bunu ikiye bölmüş ilk kısmını 344 sayfede olarak yayınlamıştır. Şemsettin Kutlu nun yaptığı eserin tümüdür. 814 sahife. Eserin aslı tek cild olduğu halde, Hürriyet Yayınları kendisinden bir ay evvel çıkanla rekabet etmek için, yayınının üzerine : "tekmili bir arada" bir band koymuş ve esri birin cild ve ikinci cild diye de uydurma bir bölmeye ugratmış. Eserin tümünü bir arada çıkarıp iki cilde bölmek daha başlangıçta işin nasıl bir zihniyetle tutulduğunu göstermeye yetiyor.

Yeni Osmanlılar Tarihi Nedir ?

Yeni Osmanlılar tarihi, Tanzimatın ilânından sonra batılasmaya yönelen Osmanlı aydınlarının, İmparatorluğu Meşrutî bir idareye kavuşturmak için giriştikleri ilk eylemin öyküsüdür.

O devrin Türkiyesinde, Yeni Osmanlılar, - Jön Türkler - Jön Türkler, Batı da ise "Jön Türkler" diye isimlendirilen bu hareketin öncüleri, o sırada henüz 17 - 25 yaşlarında, daha deli kanlılık çagina bile girememiş, gençlerdir.

Jön Fransızcada "yeni" anlamına gelir. O sıralarda çeşitli unsurların kopmaya uğraştıkları İmparatorlukta, Devletin aslı unsuru olan Türk' ün üzerinde durmak onu ön plana çıkarmak, dağıtma hareketini hızlandıracağını bilen bu gençler, Osmanlı deyişinin toplayıcılığına sığınip, Batının kendilerine verdiği Jön Türkler ismini "Yeni Türkler" olarak değil "Yeni Osmanlılar" diye benimsemişler ~~arası~~ arasına da Jön Türkler deyimini kullanarak hareketin aslı unsurunun ~~Yeni~~ Türkler elinde bulunduğunu da belirtmekten geri kalmamışlardır. Yeni kelimesi örgütü kuranların genç olmalarından değil, o sırada yeni fikirlerden sayılan meşrutiyet gibi hürriyet gibi fikirleri benimsemiş "Yeni Fikirli" in-

~~SÖZKÖNÜŞÜ~~

Yanlışlıklarla dolu söz konusu kitap önemsiz bir roman değildir. Bir tarih kitabı ve belirli bir dönemin tek kaynağıdır. Bu konuyu bilmeyen ve incelemek isteyen eski yazıyı okuyamayanlar ~~aslinin aynıdır~~ yanlışlıklarla dolu bu kitabın "aslinin aynıdır" damgasına bakıp ona uzanacaklardır. Bilgisizliğinin yanlışları ile genç aydınları aldatmak, onlara ~~sakıt~~ tahrif edilmiş belgeleri gerçek diye vermek ~~hakimiyet~~ kelimenin tam anlamıyla, kültüre ihanettir. İkinci üzücü nokta bu gibi bilgisiz kalem tutanlarına güvenmek hatasını işleyen önemli yayın evlerinin de bilerek veya bilmeyerek bu suçlara alet ve ortak edilmeleridir.

Bu satırları yazmakta ne kadar haklı olduğumuzu örnekleriyle isbatlayalım :

Ebüzziya Tevfik eserinin tefrikasına şu cümle ile başlar:

"1282 Cummaziyel ahirasının 15 inci cumartesi günü ki 1865 sene - i Milâdiyesi Tevrini Sani sinin dördüne müsadiftir." (Tefrika No.1 Yeni Tasviri Efkar, sayı 1, 31 mayıs 1909)

Şemsettin Kutlu - Hürriyet Yayınları nin "Ebüzziya Tefviki in Yeni Osmanlılar Eseri aynen Dilimize Aktarılmıştır" diye ilân ettiği kitapta ~~ilk cümle~~ ~~şöyle~~ ~~başlar~~ aynı olması lâzım cümle ise şöyle başlar :

" 1865 yili EKİM ayının dördüncü cumartesi günü" (sayfa 13, önsöz ve saireden sonra ~~6~~ eserin ilk sayfasıdır)

Tevrini Sani nin Kasım olduğunu bilmeyen ve Ekim diye veren uygulayıcının, kitabın daha ilk kelimelerinde başlayan bu atlama tahrif ve yanlışları, uyguladığını bildirdiği 783 sayfalık metinde son satıra kadar bu çeşit, bazen de ak i kara yapan yanlışlarla devam eder Ebüzziya Tefviki'in son tefrikasıyla beraber yanlış ve atlamalar da biter.

Ebüzziya Tefvik son tefrikasında çok önemli bir belge ~~verme~~ vermekte

Yanlış ve Uydurma kaynaklar nasıl doğuyor

Ciddî eser vermek için incelemelerde bulunanların en fazla dikketmeleri lâzım gelen nokta baş vurdukları kaynakların doğru olmasıdır. Hele bizdeki gibi dünyanın hiç bir yerinde görülmemiş bir şekilde, yüzler ve yüzlerle yili doldurmuş geçmişinin belgelerini, eserlerini meydana getirmiş yazısını bir kalemde değiştiriverince, dünyanın sosyal hayatı tarihi edebiyatı gibi çeşitli yönlerini incelemek isteyenlerin önünde, yazı değişikliğinin yarattığı engel, aşılması gerçekten güç bir duvardır. Yeni yazı kuşaklarında ciddi eser vermek çabasında olanların içinde, eski yazıya, eski dilâ ve onun inceliklerine sahip olanlar, parmakla gösterilecek kadar azdır. Bugün kırkını aşmış aydınların büyük çoğunluğu eski yazıyı bilmemeleri yüzünden, baş vurmaya mecbur oldukları kaynaklar, yeni yazıya aktarılmış veya yazı ile verilmiş olanları pek azdır. Bu gibi kaynaklar da bir ihmâl, bir dikkatsizlik veya bir cahillik yüzünden yapılmış yanlışlıklar varsa, bunların da farkına varanların kayıtsızlığı yüzünden eleştirilip düzeltilmemişse, bu eserlere güvenip kaynak edinenler ~~yanlış kaynaklardan~~ hatadan hataya düşmektedirler.

Bu Yanlış kaynakların nasıl doğduklarını ve sonra da nasıl kökleştiklerini tipik bir kaç örnekle ~~vermek için~~ belirteceğim.

Geçen sene ölümünün yüzüncü yılını sözüm ona kutladığımız bir ~~şinasi~~ "Şinasi" vardır. Yeni edebiyatımız kadar gazeteciliğimiz ve daha bir çok kültür alanında batı anlamında öncülük ve önderlik etmiş olan, bu, lâfla değil gerçekten "Büyük Adam" in "Şair Evlenmesi" isimli ufak piyesi mâlumdur. Bu piyes yeni yazı ile, ilk defa, 1940 da Remzi Kitabevi nin himmetile basılmıştır. Eseri de kıymetli edebiyatçı Mustafa Nihad Özön sunmuş hem piyes hem de yazarı hakkında, yeni yazı ile, ilk derli toplu bilgiyi veren olmuştur.

Mustafa Nihad Özön, esere "Şinasi nin hayatı" bölümü ile ve aynen şu satırlarla başlar : "Şinasi İstanbulda, Tophane yakınlarında, Cihangir semtinde doğmuştur. Bu doğumun tarihi, olarak iki yıl söylenir. Biri 1240 (= 26 agustos 1824 - 15 agustos 1825), öteki 1242 (= 5 agustos 1826 - 24 temmuz 1827) dir. Çokluk olarak 1826 yılı kabul edildiğinden....." (5. baskı, sah.5).

Mustafa Nihad'in 1240 ve 1242 tarihleri karşısında parantez içinde verdiği ikişer tarih, o seneki hicret yıllarının milâdi senenin hangi gününde başlayıp hangi gününde bittigini göstermekten ibarettir.

Araştırmacılara kolaylık olsun diye sunulan bu rakamların, dikkatsiz yazarların elinde, yap yanlış anlaşılmasından sanki korkmuş gibi, yazar ~~iki~~ konuya daha da açıklık getirmiş ve parantezlerinin hemen arkasından : "Çokluk olarak 1826 yılı kabul edildiğinden.." ibaresini koyduğu gibi cümlesinin başında da : "Bu doğumun tarihi olarak iki yıl söylenir" demekle de, ~~Şinasi~~ Şinasi' nin doğum yılı hakkında kesin bir kanaat sahibi olmadığını belirtir. Ama Üzön'ün bütün bu dikkati kayıtsız bir yazarın ~~özü~~ önünde uyarma görevini yapmadığı gibi, aynı dikkatsiz kimseye, parantez içinde verilen bir hususun "konu dışı" sayılması gereğini de hatırlatamamış ve ona kitaptan kitaba aktarılan bir yanlış kaynak icadettirmiştir. ~~İki~~ Bu yanlış kaynagi yaratan Hikmet Dizdaroglu dur!

Hikmet Dizdaroglu'nun ~~iki~~ "Şinasi" isimli eseri, "Varlık Yayınları" ~~kitabında~~ nda ilk kez 1954 de sonra 1970 de basılmıştır. Mustafa Nihad'in yukarıda aynen verdığımız ve okuyup anlayamadığı satırlarını şu hale sokarak kitabına aktarmıştır:

"Doğumu için dört ayrı tarih ileri sürülmekte ise de en yaygın olanı, 5 agustos 1826 dir." (!!!)

Dizdaroglu, Mustafa ~~iki~~ Nihad'in "Çokluk olarak 1826 yılı kabul edilir" sözüne bakıp, parantez içinde de 1826 ile ilgili 5 agustos tarihini gördünce. doğum yılı kesin bilinmeyen Şinasi' yi ~~iki~~ "5 agustos 1826" da dünyaya getirivermiştir. Dizdaroglu sayesinde, pek çok şeyi meçhul olan Şinasi bir doğum gününe kavuşmuştur. Üstelik de bu uydurması tam bir kaynak olmuştur. İşte örnekleri :

Dizdaroglu nun 1954 de çıkan kitabından hemen sonra, 1955 de "Murad Uraz" in çıkardığı ~~iki~~ "Şinasi, hayatı, şahsiyeti, eserlerinden seçme parçalar" kitabına ~~iki~~ şu satırla başlamıştır: "İbrahim Şinasi; ~~iki~~ 5 agustos 1826 yılında..... İstanbulda doğmuştur."(sah.3)

Arkasından, 1964 de "Sati Erişen " adında biri : "Her yeniliğin başlangıç noktası Şinasi" isimli ve mektepler için olan kitabında: " 5 agustos 1826 da İstanbulda Cihangirde doğan Şinasi ..." (sah.7) demektedir.

Nihayet, bu uydurma kaynak çukuruna en son düşen de Hifzi Topuz olmuştur. "Yüz soruda Türk Basın Tarihi" (mart 1973) de çıkan kitabında, aynen şu satırlar yazılıdır : "Şinasi 5 agustos 1826 da İstanbulda...." (sah.16)

Akil almaz uydurma eglenceli bir kaynak daha verelim. Ebüzzi-Tevfik, 1909 da "Yeni Osmanlılar Tarihi" esrini gazetesinde tefrika

~~xxxx~~ ettiği zaman Şinasi'den bahsettiği kısımlarda şu satırları yazmıştır: "1848 deki Paris ihtilâlinde üç renkli millîbayragı, Şinasi ile beraber, Panteonun kubbesine dikip çeken arkadaşlarından Said Sermedî Beyin...." (yeni yazı ile aynı eser Kervan Yayınları sah. 238)

Ebüzziya Tefvik Şinasi nin eline Fransız ihtilâl bayragını nasıl tutuşturmuş, onu Ayasofya Camininin kubbesi kadar yüksek Panteon'un kubbesine ne için ve ve nasıl tirmandırmak lüzumunu duymuş veya bu masalı nereden dinlenmiş bilemiyoruz. Ancak gerçek olan, Şinasi nin 1848 Paris ihtilâli sırasında, İstanbulda Tophane Müşirliğinde kâtiplik ettiği ve ancak bu tarihten bir sene sonra, 1849 da, Paris'e gittigidir. Bu gerçek de tarihçi Ahmed Refik tarafından, Başbakanlık arşivinden bulduğu bir belge ~~xxxx~~ yayınlanmasile ortaya çıkmıştır. (Türk Tarih Encümeni Mecmuası sayı 9(86). Sah 215 - 216). Yayın tarihi 1 Mayıs 1925 (1341) dir.

Bu resmî belge yayınlandıktan sonra artık Ebüzziya nin verdiği yanlış bilginin ortadan kalkması gerekir di. Ancak isim yapmış kalemlerin hepsi, gerçeklerden hoşlanan kimseler degillerdir. Bu gibiler için uydurma hatta piyeyi deve yapmak gerçeği vermekten çok daha güzel daha tatlı dir. İşte örnekleri:

Ahmed Refik'in belgesinin yayınlanmasından 5 sene sonra, 1930 da, İsmail Habib ~~xxxx~~ın Sevük'un "Teceddüd Edebiyatı" kitabı çıkmıştır. Eser "Maarif Vekâleti Millî Talim ve Terbiye Dairesinin 25.8.1930 tarih ve 3863 sayılı emri" ile liselerde son sınıf tek edebiyat kitabı olarak beş sene okutulmuş 1935 de de ismi "Edebî yenilgimiz"e çevrilerek "Kültür Bakanlığı" (Maarif Vekâleti) emri ile "Lise edebiyat programı yardımcı kitabı" yapılmıştır, hâlâda öyledir. Bu kitapta masal şu hali alır: "Pariste talebe iken (Şinasi) Tiran hanedanından Said Sermedînamindeki bir arkadaşı vardı. 1848 Fransız ihtilâlinde o arkadaşile beraber ihtilâlcilere iltihak ederek üç renkli Fransız bayragını Panteon'un kubbesine o iki Türk genci dikmişti."

Ahmed Refik'in belgelerle ortaya koyduğu gerçekten bir 44 yıl daha geçti. Bu yalan büyüdü büyüdü ve nihayet 1969 da, "Türk Gazeteciliği tarihi, her yönü ile Basın" gibi iddialı bir isimle Enver Behnan Şapolyo'nun bir kitabı çıktı. Yüksek Gazetecilik Okullarında yardımcı ders kitabı olarak okutulan bir kitap. Yukarıda ki ciliz kaynak bakınız bu yazarın kaleminde nasıl koca bir ~~xxxx~~ nehir haline geliyor: (sahife 124)

"Şinasi nin ihtilâlcî bir gazeteci olmasına gelince; Şinasi

Paris'te üniversite öğrencisi (!) bulunurken pek ateşli idi. Fransa içinden kaynaşıyordu..... 1848 tarihinde mebuslar bir ziyafete davet edilmişti. Fakat hükümet bu ziyafeti dağıttı. Bu olay üzerine Paris halkı ayaklandı. İşçiler de bu isyana karıştilar. Askerler işçilere ateş ederek yirmi kişiyi öldürdüler. Bir işçi, genç bir kızın kanlı cesedini halka göstererek "intikam! Milleti boğazlıyorlar" diye bağıriyordu. Halk da "Yaşasin Cumhuriyet!" diye nümeyiş yapıyordu. İşte bu sırada üniversitelilerin önünde bir genç, yanında arkadaşları olduğu halde, elinde kocaman bir Fransız bayrağı, ilerliyordu. Bu genç Türk Şinasi, yanındaki arkadaşı Said Sermedinî idi. Şinasi elindeki üç renkli Fransız bayrağını alarak "Panteon" un kubbesine çıkararak, bayrağı dikmişti. Bu ihtilalden sonra Şinasi Türkiye'ye gelerek memur olmuş.."

Ve işte böylece senelerle gençlere ders kitabı olarak böyle yalınlarla dolu yazılar okutulur kimse de çikip : Bu ne rezalet? demez.

Uydurma kaynak yaratana son zamanlarda bir de Türkçe ~~EBÜZZİYYA~~ öğretmeni katıldı : Kadıköy Eğitim Enstitüsü Edebiyat Öğretmeni Şemsettin Kutlu.

Bu öğretmenin geçen sene (1972) çıkardığı bir kitap var. İddialı isimli bir kitap : "Tanzimat dönemi Türk Edebiyatı Antolojisi". 3 480 sahifelik bu kitaptaki şaşılacak pek çok yanlışın önemlilerinin birkaçını başka bir yazıda açığa vurmak üzere bırakıp burada bir kaynak teşkil edecek bir uydurmasını verelim. Kitabında Ebüzziya Tefvik'den bahseden bir bölüm vardır . Yazı şöyle başlar :

"Ebüzziya Tefvik. Hayatı ve kişiliği : 1848 yılında İstanbulda doğdu. Tefvik Bey adlı Konyalı bir zatin oğludur."

Halbuki "Tefvik" Ebüzziya nin öz adidir. Yani doğduğu zaman kendisine takılan ad. Babası Hasan Kâmil Efendi dir. 1848 de değil 1849 da doğmuştur. Önümüzde ki senelerde Şemsettin Kutlu öğretmenin yarattığı bu kaynak sayesinde, Ebüzziyenin kendi kendisini dünyaya getirmiş bir hilkat garibesi olduğunu kaynak göstererek bildiren yazılarla karşılaşılması mukadderdir.

Ziyad Ebüzziya

* * *

Yeni yetişen kuşaklarda okuma havosunun gün begün arttığını büyük bir sevinçle gördüğümüz bir döneme ulaştık. Eline alan kimselerin ş veya bu yayın evinden kopyaracakları beş on kuruş ugruna, ~~nyıkır~~ ciddi eser diye uydurmalarını yutturmalarına sed çekmek şarttır. Bu da bunların kamu oyuna açıklanmaları ile sağlanır.

Dergimiz, bu görevi yerine getirmek üzere bu sahifeleri açmıştır. Tahrif, Uydurma, cahillik, yanlışları ortaya koyan yazıların gönderilmesini bekleriz.

Gelecek yazı :

İkinci baskısı yapılan 600 sahifelik ATATÜRK 'ün hayatını anlatan bir kitapta şöylece gözümüze ilâşen 500 yanlış ve uydurmanın önemlilerini gösteren " Hiç değilse Atatürk e saygı gösterin" dir.